ТОВАРИШІ РОБКОРИ! Пишіть до своєї сторінки з фабрик, з майнів, лісів, залізниць, фарм і від організацій. Пишіть з усіх усюдів і про все!

Сторінка Робітничих Кореспондентів

ТОВАРИШІ РОБКОРИ! Поширюйте свою газету між робітниками й фармерами! Зробіть свою сторінку справжньою трибуною трудових мас!

ЗНОВ ПИШУ ПРО СТРАШНИЙ ВИЗИСК ПРАЦІ У СЛЕЙВ ФАЛС.

Думаю, що знов треба написати про визиск робітників у Слейв Фалс, Ман. Я вже писав про те, як живуть і працюють тут робітники. Чимало робітників є занятих тут на тому ґенку. Нам далі платять не однакову заробітну плату, хоч робимо ту саму роботу. Беремо па годину по 30 і 40 ц. За харчі платимо по $1.25 денно й голодні робимо. Коли-ж хто з робітників їде до дому й не їсть, все одно гроші обтягають. За один бленкит мусить кожний робітник заплатити $5.00 без огляду нате, чи возьме той бленкит чи ні. За білля теж відтягають 50 ц. тижнево, не питаючи, чи робітник дає своє білля прати до них чи ні.

А тут ще пани говорять, що платять своїм робітникам добре, бо заробляють по $12 — 15 тижнево. Чи з тієї заробітної плати по відтягнені усіх тих оплат може вижити робітник з родиною, хай скаже будь-хто. Сюди приїздять орґанізатори, але вони орґанізують карпентерів й механіків, простих робітників вони чомусь-то обминають. І як же не обминати їх, коли як каже самий МекФейл, таких є багато, що працюватимуть по 35 ц. на годину.

Хоч правда, тих робітників й важко зорґанізувати. Їм про орґанізацію хоч і не згадуй. Все-ж таки є деякі між тими робітниками, що раді-б належати до орґанізації й боротися за кращі умовини праці.

Тов. Колісник є алдерменом в міській раді, може-б він ще раз порушив справу заробітної плати тутешніх робітників й представив оцей страшний визиск нашого труда. Треба-ж щось зробити у тій справі.

Робітник.

Слейв Фалс, Ман.

ВПАВ ЖЕРТВОЮ ВИЗИСКУ ПРАЦІ.

Ділимося сумною вісткою з усіма працюючими, що на 25. листопада втратив життя в майні вугілля у Белвю, Алта. тов. Олекса Петрук. Він походив з Галичини, зі села Орелець, повіт Снятин. Вже другий рік як приїхав з краю, міркуючи поліпшити долю тут, в країні страшного визиску праці. Та не довелося.

Він впав жертвою в самім розквіті життя. Мав всего 26 років. Ще в старім краю він був активний в читальні Просвіті, а головно працював там на сцені. Приїхавши сюди, він зараз вступив в члени аматорського гуртка при Укр. Роб. Домі в Гилкрест, Алта. Він був щирим симпатиком робітничого визвольного руху. Останніми днями думав вступити в члени Р.З.Т., та передчасна смерть перешкодила йому.

Тіло покійного перевезено до Укр. Роб. Дому, куди прийшли багато робітників й робітниць, щоб в останнє попращати покійного товариша. Зійшлися робітники з трьох майнів: з Гілкрест, Белвю й Мимоліф. Прощальну промову виголосив тов. Іваськ. В 9-ій год. вечером похід вирушив до стації Гілкрест, куди на бажання родини перевезено тіло покійного до Мондейр, Алта.

Г. Грещук.

Гілкрест, Алта.

ЙДУ ШУКАТИ ПРАЦІ.

Дрібний сніг, наче пісок, скрипів під ногами, коли я досить раненько йшов широкою вулицею Вінніпеґу. Тут вже оживлений рух. Розкішно кари весело котяться, позіставляючи за собою шнурочки голубого диму. Стріт-кари гуркотять по рельсах, а в них повно пасажирів. А я спішу так, щоби не прийти запізно, щоби чогось не втратити. Наді мною місто сильно збудований, по якому котяться тепер паровози. Нічути тут скреготу снігу, не нути навіть власних слів, бо згори скотилась стріт-кара і своїм гуркотом заглушила все.

Кілька кроків вперед я звернув вправо. Вхопив скоро за клямку дверей. Не відчиняються. Замкнені. Дивлюся через вікно. Видно лише чорні таблиці. Вчера-ж тут прибіцяв мені дати роботу. Хвилину йду про ніщо не думаю, нічого не бачу. Та скоре рухливе міське життя гнало мене все дальше.

Дрібненький сніжок легенько падає поміж високими будинками і тонесенькою верствою прикриває вулицю. Мороз щіпає за вуха. Я натягаю шапку трохи нище.

На другім офісі також видніють чорні таблиці, а під ними на брудних лавках сплять такі-ж чорні, оброслі, передчасно постарілі робітники. Чекають, може прийде який "ордер" на роботу і вони вже чекають готові. Загрівся трохи в холодній кімнаті і ще йду під двері великого офісу. Тут вже повно ріжної народности й ріжного росту та віку робітників. І тут на стінах видніють чорні таблиці. На одній з них великими значками більш "No smoking". А там в кутку щось рябіє на таблиці. Приходжу блище і читаю: "Потрібно одного практичного робітника лоїти корови і до роботи на фармі. На місяць $10.00 і харчі". Їзда $12.45.

Чи не на глум це? — подумав я. За десять доларів, цілий місяць гаруй в поті чола. За десять доларів цілий місяць сиди в бруді, в гною...

— Здоров Стьопка! перериває мене з задуми. Я оглянувся.

А здоров Петре! Що поробляєш, як здоровля? Нема роботи?

— Нема брате, відповідає. Я кожного дня сюди заходжу і кожного дня бачу на таблиці одне й те саме, а рухом голови вказав мені на таблицю, де рябіли білі значки " потрібно одного практичного робітника..."

Я, каже, вже поїхав би і туди, коли-б не так багато подорож коштувала. Не вистарчає. Робітників все більше і більше заходить сюди.

Воздух стає все більше густий і непривітний. Петро потягнув мене за рукав, а свій хід спрямував до виходу.

Сніг падає густіше. Легенький вітрець повіває з півночі. Кари гонять кудись і за собою лишають куряву снігу, перемішану з димом. Вітер наганяє в наші очі снігу і ми, схиливши очі в діл, йдемо вперед. Куди підемо Петре? Запитав я. Чи шукати роботи?

— А ти думаєш хиба найти тут роботу? — каже Петро. Я вже від довшого часу шукаю роботи, другу пару золів виходжую і нічого немає. Ходім от сюди на ліво, щоби не мерзнути. Я згодився і, звернувши вліво, ми сходами зійшли на долину в селер.

Брудна, цементована доліка застелена тепер подертою церетою. На ній стоять густо поуставлювані великі столи, натягнені туго зеленим сукном. Кругом стола вистає так би сказати хребет, який столови дає вигляд великого сплющеного корита. На столі поукладані кулі: червоні, чорні, сині і іншого коліру. В хребті на кожному розі з діри звисає сітка до долу. Темне світло. На стіні великими чорними словами на папіровій таблиці висить "No credit". Поміж столами стоять лавки і на них тепер сидить багато робітників.

Он там в кутку ще порожна лавка і ми пішли туди, щоби сісти. Посідали і мовчимо. За хвилину приходить двох робітників, скидають з себе ковти, вішають на стіни, вибирають патики, й приміряючи їх до ока, один з них постукав в стіл і сказав: "Світло на червоний стіл!"

В ту мить три лямпі висячі над столом засвітились, кидаючи ясне проміння на зелений стіл. От біла куля, підіпхнута патиком, покотилась і порозганяла спокійно стоячі до тепер кулі в ріжні боки. Високий здоровий робітник спокійно підперся на патик й дивиться на кулі. Тепер заходить робітник середнього росту з другої сторони стола, патиком приміряє білу кулю, вимірюючи нею з червону. Ціпхнув і червона куля покотилася в діру на розі хребта. Біла вдарилась в хребет, відбилась і стала насередині. Той самий знов заходить, приміряє, попихає білу кулю а та вдарила сиию і синя покотилась в діру насередині. Добув сиию кулю з діри, поставив на своє місце і дальше заходить, міряючи в червону кулю. Не пішла в діру.

— Маю шість! — сказав середнього росту робітник і пішов, щоб записати на папері тут приготованім.

Високий вдарив в червону, загнав в діру, потім в чорну, потім знов в червону, потім ще в якусь і пішов записати одиниять.

І розкочувались весело кулі, час минав. Грачі розпалились. Середнього росту робітник цілить в чорну кулю. Вдарив, та замісць чорної, в діру впала біла.

— Скреч! — з досади сказав.

— Мені шість, вторує високий.

Ще дві кулі бігає по столі і одна з них стала біля самої діри. І один з них змірив, пхнув білу кулю, а та вдарила з боку чорну і чорна впала в діру. Засміявся високий.

Середний постукав в стіл, а на стук прийшов молодий ще хлопець, поукладав спритно кулі і знов зачалась гра. І знов розбігались кулі у ріжні боки і знов високий був вдоволений, веселий.

І знов середній програв. А програвши, заплатив 30 центів і відійшов.

— Сьогодня на обід я мав зїсти "порк чап" і то смачно, а замісць цього мушу йти до готелю голодних і буду їсти смердячий "гамбурґ стейк" — сказав середній робітник. А мої гроші задурно забрав оцей череватий, ще й підсміхається тепер...

І скільки то грошей викидають робітники намарно і живлять своєю працею всяких нероб'ів? Чи не краще купити "Укр. Роб. Вісти" за 5 центів, прочитати їх, а час зійде далеко краще і приємніше. А до цего ми навчимося, як поступати, щоби своїх грошей не віддавати в руки тих, які нічого не роблять, а краще жиють за нас.

Вінніпеґ, Ман. *Стьопка.*

ДАЮТЬ НАГОРОДУ ФОРМАНАМ.

Я читаю "У.Р.В." й находжу в одному числі допис з Ванкувер, Б. К., про те, що секційні форманн на Сієнарській залізничій лінії отримали нагороду за те, що добре пильнували й тримали секцію. Таких самих форманів не забракне і в цілій Канаді, що за ту мізерну нагороду останню силу вигонили з робітників на секції.

В "Кан. Фармері" є навіть поміщена фотографна знимка формана, що здобув собі ласку в панів. По мойому такі пани здобувають ласку в капіталістів не своєю силою ні мудрістю, а здобувають її потом робітника, якому не раз в очах почорніло за оту нагороду.

"Канадійський Фармер" так і пише, що "своєю сумлінною працею той форман приніс безперечно честь канадійським українцям і ми бажаєм йому і на будуче як найкрасших успіхів". Коли-б форманн пішли за голосом "Канадійського Фармера", гадаю, що на другий рік вже презентів не буде кому давати, бо всі форманн масово готові старатися за отримання нагороди й масово будуть тримати "добре" секцію. А що переживатимуть й як будуть мусіли працювати секційні робітники, можна собі вже наперед подумати. А все те за оту мізерну нагороду.

Та українські форманн не повинні дивитися на панську ласку й ту потом робітників политу нагороду. Не повинні гнобити робітників для капіталу й його зисків. Навпаки, ми всі, як форманн таксамо й секційні робітники, повинні усе йти разом проти визискувачів й не дати капіталови висмоктувати останньої сили й здоровля. Не даймо себе задурювати ніякими нагородами за визиск нашого труда. Пора нам мати вже свою ласку. *Об.*

Брентон, Ман.

ЙДІТЬ ДО РОБ. ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА!

Є ще багато робітників і робітниць, що не є членами Р.З.Т. Правда, чимало з них все находить якісь причини, якими виправдують свою відсталість. Та я гадаю, що найголовнішою причиною є саме несвідомість поміж робітниками. Так і видко, що саме ті, які не читають робітничої преси ні літератури, такі й не є в рядах робітничо-фармерських орґанізацій.

Правда, чимало працюючих витрачують свій час і гроші на пияцтво й гру в карти. З цим лихом теж треба боротися. Багато робітників стає жертвою картограйства й пияцтва. Звичайно, пізніше не один з них жалує, так це вже запізно.

Якось стрінув я одного робітника. Знаю його вже здавна. До нашої орґанізації він не належить. Доки був молодий заробляв ще собі на прожиток. Кромі пияцких забав він більше не знав нічого й нікого. Робітничої преси він не читав, на робітничі цілі ніколи нічого не давав. Був навіть противником усякого робітничого руху.

Та роки старості, а з ними й усяка недуга поволі наступали на отого робітника. Працювати він вже не був всилі, а жити не було з чого. Остався він голий, голодний, безсилий. Нема навіть де ночі переспати, бо ніхто не хотів його приняти до себе на ніч. Дійшло врешті до того, що він мусів пасти чужу худобу лише за кавалок хліба й місце пересидження.

Раз стрінувся я з тим робітником й питаю, чи належить до Робітничого Запомогового Товариства. Сказав, що не належить.

— Я тепер належав би, так не приймуть — заговорів зі сльозами в очах. Запізно...

Сльози в його покотилися й він мовчки пішов кудись. Пізніше я довідався, що його забрали до шпиталю й там він покінчив своє життя.

Та чи він один є такий, що не подбав вчас за обезпечення своєї старости й немочи? От і зараз є ще багато таких робітників, що стоять здалека від тієї запомогової орґанізації. Вони нагадують собі за неї аж тоді, як визиск праці зажене їх у шпитальні стіни, або позбавить їх сили й здоровля проживати себе й свою рідню. Та це не є пізно для тих робітників, що зараз чуються при здоровлю. Й таким треба зараз спішити в члени Р.З.Т., щоб забезпечити себе від найчорнішої хвилини у власному житті. А це треба зробити негайно. Вже.

Брукленд'ський.

Брукленд'с, Ман.

МОЯ ВІДПОВІДЬ ДОПИСУВАЧЕВІ "У. Г."

Майже що не в кожному числі "У. Г." якийсь член Р.З.Т. з Вінніпеґу виспівує в "У. Г.", та ніби закликає членів Р.З.Т., домагатися на зборах Р.З.Т., щоби т. Навізівський дав звіт з подорожі до Галичини, коли їздив розподілювати запомогу потерпівшим від повені. Мене то дуже дивує, що допісувач жиє у Вінніпеґу і до цеї пори нічого не чув про розподіл запомоги. Тому хочу я розказати коротенько отому допісувачеви в "У. Г." про розподіл запомоги, щоби він не вживав такої підлої брехні і задармо не чіпався т. Навізівського. Тому, що я знаходився тоді в краю і це все діялося перед моїми очима, то не можу стриматись, щоб не відповісти йому на згадані його допіси.

В той час, коли в Східній Галичині лютувала страшенна повінь, що забрала господарства і весь дорібок селянства, а решту змулило водою, закричали селяне о поміч, бо немилосерна вода забрала їм все і немали з чим пережити навіть одного дня. Зараз-же орґанізувались Селянські Робітничі Комітети і занялись збіркою в тих повітах, де не було повені.

Коли було зібрано якусь скількість, прийшла до Головного Комітету у Львові панствова поліція і зажадала видачі грошей, що-б ті гроші розподілював польський уряд.

Комітет відмовився і сказав, коли уряд хоче розподілювати гроші, то нехай витягне з державної каси і хай ділить так, як вони уміють.

Та за ці слова тов. Сороневич опинився в тюрмі, де просидів шість тижнів.

Також дійшло бідне селянство дало клич о поміч до братів за океаном. Робітники і фармері в Канаді відчули наше тяжке положення і зложили поважну суму грошей. А щоб селянство знало, від кого ті гроші походять, робітничо-фармерська орґанізація Канади вислала т. Навізівського, де він пояснював, хто ці гроші зложив. Коли-ж наше селянство почуло, що їм прийшла поміч з Канади, так дуже нетерпеливо ждало на т. Навізівського. Та це скоро зробитись не дало, бо уряд не допускав, кажучи, що ці гроші привезені на більшовицьку аґітацію, бо в той час відбувались в Польщі вибори. Тов. Навізівському удалося дістати дозвіл їхати в села, правда, вже після виборів. Товпи селян очікували його, щоб одержати якусь поміч на своє життя. Там зараз призначували кількох найбідніших селян і ті мали призначити, кілько й хто має одержати запомоги. Зі сльозами в очах дякував нарід т. Навізівському і взагалі всім робітникам і фармерам Канади за їхню щиру допомогу, й що вони відчули тяжке горе усіх трудящих Галичини. От-так то шановний допісувачу "У. Г." відбувалось розподілювання грошей, але видно, що ви були десь відірвані від світа і нічого не чули до цеї пори про звіт розподілювання грошей. А коли хочете щось більше знати, так заглянете в робітничу пресу з минулого року і там певно довідаєтеся про все.

А також і знайдете подяку з кожного села, що прислали селяни сюди до редакції. Прочитайте це самі, а більше не будете писати брехні, бо брехнею не відтягнете свідомого робітника від орґанізації.

Прудгом, Саск. *В. Г.*

ЛЕКЦІЯ ПРО ЗАРАЗКИ НЕДУГИ.

Минулого місяця Др. Меґас дав наукову лекцію в Українськім Робітничім Домі в Едмонтон, Алта., при помочі світляних образків.

Майже кожна людина може попасти в будь-яку недугу, коли не придержується засад чистоти, гіґієни і санітарности.

Венеричні недуги є одними з найбільш поширених заразливих мікробних недуг, тому бесідник доктор ширше обговорив величезну небезпеку таких венеричних слабостей, як трипер та сифіліс. На світляних образках були дуже виразно показані мікроби трипера, а також спірохети сифиліса. Порівнуючи серіозність і ріжницю між цими двома недугами, доктор Меґас заявив, що тяжко сказати, яка з тих двох недуг є більше серіозна. Часом трипер потрафить бути більше шкідливим для здоровля зараженої людини чим сифіліс.

В середних віках сифіліс був далеко страшнішою недугою чим трипер, бо тодішня наука медицини не мала таких ліків проти цеї недуги як тепер. Німецький професор Ерліх дав людству велику прислугу своїм винаходом сальварзому і неосальварзому в боротьбі проти сифіліса, а віденький лікар др. Кирле своїм відкриттям лічення сифилістичного параліжу через малярию.

Такі недуги, як дифтерія, шкарлятина, віспа, тиф, малярія, сухоти, джума, інфюенції, холера, жовта фебра, дизинтерія і инші мають також мікробний підклад.

Побіда медичної науки над малярією, це найкращий доказ практичної науковости модерної медицини. Будова Панамського каналу показала найкраще правдивість цего факту. Американські санітарні заведення при помочи знищення комарів в Панамській зоні дали змогу не лише знищення комарів, що ширили межи робітниками заразу малярії, але й докінчити будову самого каналу, який зачали були французи, а не могли скінчити через велику смертність робітників від малярничої зарази.

Старинна Греція і Рим з високою культурою і цивілізацією упали головно через заразливу малярію, бо тодішні лікарі не мали средств проти цеї недуги. Анґлійський лікар Рос в 1895 р. і французький лікар Ляверон в 1882 р. рівночасно відкрили спеціяльний мікроб малярії, а другі учені винайшли спеціяльний лік, хініну, що убиває ці мікроби в людині. На світляних образках було видно такі маленькі паразити людської скіри, як коросту, це-б то заразу скіри маленького сотворіння, які можна бачити лише через побільшаюче скло.

Цей паразит корости розносить через контакт з зараженим, з якого будьто сам паразит або яєчка самиці розносяться на друге здорове тіло. Велику заразливість корости бачимо найкраще в родинах, де бодай одно з родини попало в цю заразу.

Найлутшим средством проти корости це сіркова масть, сказав доктор Меґас. Масть цю треба уживати лише раз на чотири дні, бо частіше уживання може спричинити запалення шкіри.

З дальших паразитних сотворінь лектор навів такі, що кидаються з людської нужди як: блохи, вші й блощиці, яких є ріжні ґатунки й роди. Все те було показане на світляних образках.

Блощиці є не лише паразитами людського тіла, але й розносцками деяких людських недуг. Блощиці в будь-якій хаті є ознакою хатньої нечистоти та недбалости господині дому. За всяку ціну блощиці повинні бути знищені й на це є в аптиках средства, що можна дуже легко набути. Споріднені з блощицями ріжного рода кліщі (особливо з Злучених Держав Америки) розносять міжхудобою ріжнородні зарази.

Паразитами людського тіла є ще ріжні роди та раси вошей. І так у негрів буває чорна, у китайця жовта, а у европейця біла раса вошей. Вші, що живуть у голові, є иншим рід від тих, що живуть на шкірі чи в білю.

Знищення вошей будьто нафтою або теплим оцтом не все знищить їх яєчка, які своїм клейом чіпляються дуже міцно до людського волосся.

Вші спричиняють не лише більше шкірних недуг, але розносять такі епідемічні мікробні зарази, як плямистий тиф, пропасницю, що було доказом в послідній світовій війні на сході і заході Европи, де тисячі людей вигинули від ріжних заразливих хоріб, які саме розносили вші.

З більших паразитів людського тіла лектор згадав про салітера (тасємника) і його головні ґатунки кишкових хробів, які дістають переважно робітники, що, не маючи подостатком грошей, купують таке або надпсуте мясо, свинину, солонину чи инше, з чого дістається отого паразита, який точить людське тіло й життя. Доктор Меґас сказав, що деякі з цих хробів доходять 25 стіп довжини, як видко було з світляних образків. Вивар з папороті мав би бути найлутшим ліком проти цих плескатих хробів.

В лекції доктор згадав про великі здобутки модерної санітарности і настоював, щоби робітники і фармері тримали в своїх домівках чистоту, а тим самим не давати змоги розмножуватись отим паразитам. Треба тямити, що це тільки заразливі мікроби.

Елмонтон, Алта. *Око.*